

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF INVESTMENT POLICY IN AGRICULTURE

Аграрна інвестиційна політика націлена на створення привабливих умов, які сприяють більш раціональному використанню інвестиційного потенціалу з метою покращення екологічної ситуації в галузі, зростання ефективності виробництва та підвищення рівня соціальних стандартів. Удосконалення методичних підходів до оцінки ефективності інвестиційної політики сільського господарства дає можливість вносити корективи у процесі реалізації інвестиційних програм та більш реально оцінювати результати політичних дій на державному та регіональному рівнях.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, інвестиційна привабливість, інвестиційні ризики, життєдіяльність населення, аналіз.

Аграрная инвестиционная политика нацелена на создание привлекательных условий, направленных на более рациональное использование инвестиционного потенциала с целью улучшения экологической ситуации в отрасли, увеличения эффективности производства, а также повышения уровня социальных стандартов. Усовершенствование методических подходов к оценке

эффективности инвестиционной политики сельского хозяйства дает возможность вносить коррективы в процессе реализации инвестиционных программ, а также более реально оценивать результаты политических действий на государственном и региональном уровнях.

Ключевые слова: инвестиционный потенциал, инвестиционная привлекательность, инвестиционные риски, жизнедеятельность населения, анализ.

Agrarian investment policy is aimed at creating attractive conditions aimed at more rational use of investment potential in order to improve the environmental situation in the industry, increase production efficiency, and raise the level of social standards. Improvement of methodological approaches to assessing the effectiveness of the investment policy of agriculture makes it possible to make adjustments in the process of implementing investment programs, as well as more realistically assess the results of political actions at the state and regional levels.

Key words: investment potential, investment attractiveness, investment risks, vital activity of the population, analysis.

УДК 336.132

Боровік Л.В.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту
та фінансів
Херсонський державний аграрний
університет

Постановка проблеми. Сільське господарство займає одне з ведучих місць у формуванні інвестиційного потенціалу країни. Від економічної політики держави залежить наскільки повно використовується інвестиційний потенціал галузі. Розробка методики оцінювання інвестиційної політики є важливим інструментом визначення інвестиційної привабливості галузі та ефективності її впливу на інвестиційні процеси, які відбуваються в аграрному секторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Визначенню ефективності впливу інвестиційної політики на розвиток сільського господарства присвячено багато наукових праць таких відомих вчених, як: В.Т. Андрійчук, С.О. Гуткевич, М.В. Зубець, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська, П.Т. Саблук, В.П. Ситник та ін. Але висновки, зроблені ними, стосуються переважно економічних і соціальних проблем. Сучасної методики, яка б давала змогу оцінювати ефективність аграрної інвестиційної політики у залежності від сукупного впливу економічних, соціальних та екологічних чинників немає, що унеможлиблює здійснювати раціональне управління інвестиційними процесами в аграрному секторі економіки.

Постановкою завдання є дослідження методичних підходів до комплексної оцінки ефективності інвестиційної політики у сільському господарстві.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Фінансова й економічна кризи, які охопили більшість країн світу, негативно вплинули на актив-

ність інвестиційних процесів у глобальному середовищі. У зв'язку з цим виникла потреба в удосконаленні державної аграрної інвестиційної політики та методів оцінювання її ефективності.

Ми підтримуємо тих вчених, які вважають, що ефективність інвестиційної політики залежить від інвестиційної привабливості галузі та інвестиційних ризиків, які послаблюють або ж підвищують бажання інвесторів вкладати кошти у розвиток сільського господарства [4; 5; 6]. Саме від обсягів інвестування та структури інвестицій залежить ефективність використання таких ресурсів, як виробничий, фінансово-економічний, соціальний, природний, інноваційний. На більш повне використання їх потенціалу і скерована аграрна інвестиційна політика. Цілі та її мета повинні бути реальними і мати стратегічну перспективу, а також орієнтуватися на більш раціональне використання фінансово-економічних, природо-ресурсних та виробничих можливостей при вирішенні поточних й перспективних завдань соціально-економічного розвитку (рис. 1).

Отже, соціальні та еколого-економічні орієнтири слід розглядати, як елементи складної багатовекторної системи, яка, поєднуючи в єдине ціле економічні, екологічні й соціальні цілі, дає можливість оцінювати ефективність аграрної інвестиційної політики. З цією метою ми повинні в першу чергу оцінити галузевий інвестиційний потенціал, дотримуючись наступних принципів:

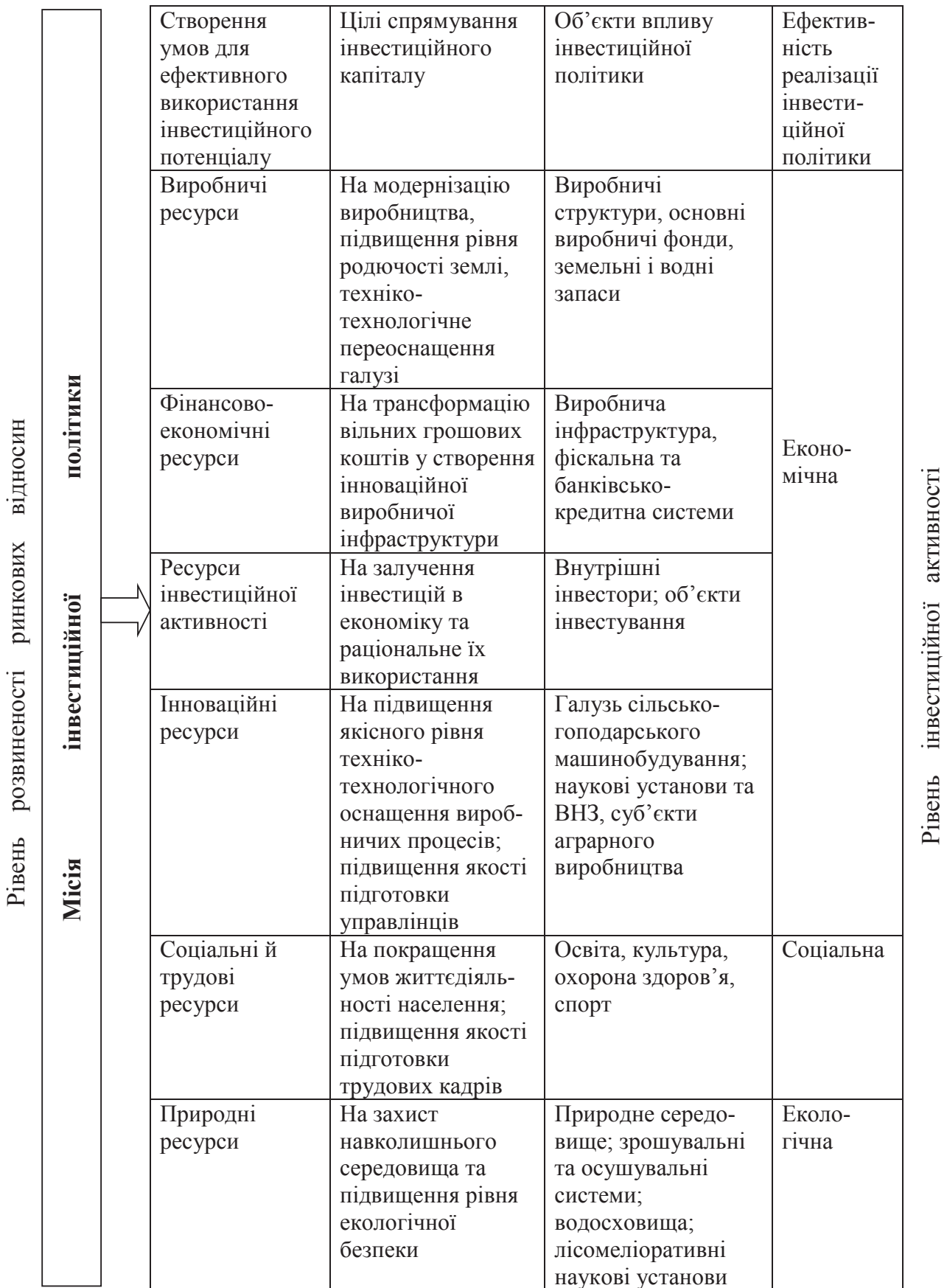

Рис. 1. Схема основних спрямувань місії аграрної інвестиційної політики

- складові інвестиційного потенціалу повинні мати характеристики типові для всіх форм власності суб'єктів господарської діяльності, від яких найбільше залежить економічна ефективність галузі;

- аналізуючи складові інвестиційного потенціалу, необхідно отримати максимум інформації не тільки про економічний і фінансовий стан галузі, а й про соціальний та екологічний;

- складові інвестиційного потенціалу повинні якомога повніше розкривати особливості господарської діяльності галузі;

- складові інвестиційного потенціалу повинні аналізуватися у динаміці з метою отримання інформації, яка вказуватиме на зміни кон'юнктури привабливості аграрного інвестиційного ринку;

При цьому ми звертаємо увагу на те, що інвестиційний потенціал аграрної галузі є складною керованою системою окремих взаємно залежних потенціалів, які під впливом активної інвестиційної політики можуть утворювати синергетичний ефект, що підвищуватиме рівень інвестиційної привабливості галузі. Жоден з ресурсів самостійно не може впливати на докорінну зміну інвестиційного клімату у бік його покращення. У той же час нерівномірні й односторонні дії інвестиційної політики на окремі складові інвестиційного потенціалу можуть знизити рівень привабливості галузі, спровокувавши протиріччя між її економічним зростанням та екологічними й соціальними наслідками підвищення економічної ефективності, що негативно вплине на політичну ситуацію в сільській місцевості та рівень привабливості інвестиційного клімату. Створюючи однакові умови для найбільш ефективного використання усіх складових інвестиційного потенціалу, інвестиційна політика покращуватиме інвестиційний клімат аграрної сфери, сприятиме соціально-економічному зростанню сільського господарства та підвищенню рівня екологічної безпеки сільських територій. Виходячи з цього та спираючись на наукові публікації останніх років [9; 10], ми застосовуватимемо матричний метод оцінки інвестиційної привабливості аграрної галузі, яка є наслідком реалізації інвестиційної політики держави.

Характеризуючи інвестиційну привабливість, ми повинні дати оцінку:

- виробничому потенціалу (визначається якісними і кількісними показниками земельних ресурсів, технічних ресурсів, продуктивністю основного гурту тварин);

- фінансово-економічному потенціалу (визначається основними показниками економічної ефективності виробництва та фінансовими результатами господарської діяльності галузі);

- трудовому потенціалу (оцінюється кількісними і якісними показниками, а також відсотком працездатного населення до його загальної чисельності);

- інноваційному потенціалу (оцінюється щорічним прибутком від інноваційної діяльності, нормою

рентабельності інвестицій в інноваційні проекти, кількістю науково-технологічних розробок, кількісним і якісним складом науково-викладацького персоналу, кількістю науково-освітніх структур);

- потенціалу інвестиційної активності (оцінюється рівнем залучення інвестицій та динамікою зростання експорту аграрної продукції у розрахунку на одного працюючого або на 100 га сільськогосподарських угідь);

- соціальному потенціалу (оцінюється рівнем соціальних стандартів та рівнем споживчих можливостей);

- еколого-природно-ресурсному потенціалу (оцінюється якістю природних ресурсів, показниками підвищення якості орної землі, збільшенням виробництва продукції з кожного гектара засіяних площ землі).

Як вихідний етап досліджень необхідно обирати перший рік аналізованого періоду, який буде маркером досягнень аграрної інвестиційної політики за попередній період. З цією метою, використовуючи статистичні дані, спочатку необхідно здійснити аналітичні дослідження динаміки соціально-економічного розвитку галузі, її фінансово-інвестиційної діяльності та екологічного стану, поділивши складові інвестиційної привабливості на три групи у відповідності до цілей і мети інвестиційної політики.

До першої групи віднесено потенціали, що здійснюють прямий вплив на виробничу діяльність, економічну ефективність аграрної галузі; до другої – потенціал, який визначає якість життєдіяльності населення сільських територій; до третьої групи – еколого-природно-ресурсний потенціал, від якого залежить економічна ефективність галузі та умови проживання мешканців села.

Враховуючи те, що до першої групи віднесено потенціали, які вказують на фінансово-економічну стійкість галузі, можемо дати їм спільну оцінку. При цьому, у разі необхідності, також можемо зменшити перелік тих показників, які дублюватимуть один одного, що не суперечитиме принципам здійснення аналітичних дій, а також не знижуватиме рівня якості проведення аналізу [6; 7; 8].

Використовуючи аналітичні результати наших досліджень, здійснимо оцінку інвестиційної привабливості сільського господарства за допомогою, нами побудованої, матриці SWOT – аналізу (табл.1), яка повністю враховуватиме місію аграрної інвестиційної політики держави.

Оцінюючи інвестиційну привабливість галузі методом SWOT – аналізу, ми характеризуємо:

- сильні сторони (strength) – потенційні внутрішні переваги, що можуть зумовити формування конкурентних переваг галузі;

- слабкі сторони (weaknesses) – потенційні внутрішні недоліки вказують на недостатність використання ресурсів, що можуть негативно вплинути на інвестиційну привабливість галузі;

- можливості розвитку (opportunities) – сукупність чинників, що найбільш позитивно впливають на інвестиційну привабливість галузі, і, які можна використати для досягнення стратегічних політичних цілей;

- загрози (threats) – сукупність чинників, що найбільш негативно впливають на соціально-економічну діяльність галузі та несуть загрозу реалізації інвестиційної політики.

Таблиця 1

Принципова матриця SWOT – аналізу оцінки інвестиційної привабливості галузі

Ознаки інвестиційної привабливості галузі		Оцінка інвестиційної привабливості		
		економічна	соціальна	екологічна
S	Сильні сторони використання інвестиційного потенціалу	S1	S1	S1
W	Слабкі сторони використання інвестиційного потенціалу	W2	W2	W2
O	Можливості збільшення ефективності використання інвестиційного потенціалу	O3	O3	O3
T	Загрози зростанню рівня ефективності інвестиційного потенціалу	T4	T4	T4

Як видно з таблиці 1, застосовуючи матричний метод оцінювання, ми маємо змогу дати комплексну оцінку інвестиційній привабливості галузі, яка враховує основні показники складових інвестиційного потенціалу, що не суперечить методичним підходам щодо оцінки інвестиційної діяльності підприємств у сільському господарстві [5, с. 101]. Використовуючи аналітичні дані, можливо розробляти заходи, скеровані на більш ефективно використання інвестиційного потенціалу, що є однією з цілей аграрної інвестиційної політики. З цією метою ми будемо матрицю SWOT – аналізу вихідних умов оцінки інвестиційної привабливості галузі, беручи за основу статистичні дані за перший рік періоду, що досліджується.

З даної матриці буде видно, що при її побудові враховано економічну, соціальну й екологічну складові, які рівноцінно впливають на інвестиційну привабливість галузі. Комплексно аналізуючи їх, ми не тільки розширюватимемо уяву відносно природоохоронних та соціально-економічних здобутків, а й показуватимемо негативні сторони та вказуватимемо на напрями подолання цього негативу з метою поліпшення використання всіх складових інвестиційного потенціалу.

Виходячи з того, що однією з цілей інвестиційної політики є створення умов для більш ефективного використання інвестиційного потенціалу та підвищення рівня інвестиційної привабливості галузі, ми, використовуючи отримані аналітичні результати, зможемо зробити висновок щодо ефективності політики у виконанні поставленої задачі.

Що ефективніше впливатиме інвестиційна політика на використання інвестиційного потенціалу та на зменшення інвестиційних ризиків, то більш привабливим буде інвестиційне середовище, у більших обсягах інвестуватиметься аграрний сектор та зростатиме добробут сільського населення. Оскільки головною метою інвестиційної політики є створення комфортних умов життєдіяльності населення, необхідно побудувати матрицю оцінювання умов життєдіяльності, яка включатиме щорічні економічні, соціальні та екологічні показники за період досліджень.

Оцінюючи динаміку використання інвестиційного потенціалу з метою покращення добробуту населення, ми звертаємо увагу на інвестиційні ризики, які негативно впливають на розвиток інвестиційного ринку та знижують рівень ефективності аграрної інвестиційної політики. Дослідженню цієї проблеми з позиції отримання доходів від інвестиційної діяльності ми не будемо приділяти увагу, оскільки державні соціальні й екологічні програми і проекти економічно мало-ефективні або збиткові. З політичної точки зору вони можуть бути ефективними, якщо приносять зиск суспільству, створюючи тим самим привабливі умови для залучення інвестицій у сільськогосподарське виробництво. Виходячи з цього ми вважаємо, що найвищим показником ефективності інвестиційної політики має бути оцінка конкурентоспроможності аграрної політики, яка залежить від привабливих можливостей використання інвестиційного потенціалу галузі (яка оцінюється рівнем умов життєдіяльності населення) та інвестиційних ризиків (що негативно впливають на розвиток аграрного інвестиційного ринку).

Висновки з проведеного дослідження. Визначаючи ефективність інвестиційної політики за певний часовий період, необхідно оцінити інвестиційну привабливість галузі з метою внесення, за необхідності, корективів, які б могли якісно вплинути на інвестиційний клімат сільського господарства у бік його поліпшення та активізувати інвестиційні процеси.

Оцінюючи інвестиційну привабливість сільського господарства, необхідно дати характеристику складовим інвестиційного потенціалу, беручи за основу перший рік, що досліджується. Покращення економічних показників за рахунок погіршення соціальних та екологічних умов може призвести до зростання соціальної напруги в суспільстві, що вказуватиме на погіршення інвестиційної політики.

Інвестиційна політика буде достатньо конкурентоспроможною у випадку її відповідності запитам суспільства, держави й інвесторів та створення синергетичної перспективи у галузі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гамалія Д. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України // Вісник НБУ. – 1998. – № 12. – С. 51-54.
2. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації. К.: ВІРА – Р, 1999. – 320 с.
3. Коюда О. П. Визначення інвестиційної привабливості підприємств // Економіка: проблеми теорії та практики; Сб. науч. трудов. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – Вип.175. – С. 154-162.
4. Ковбасюк О. О. Аналіз методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності зерно-продуктового підкомплексу регіону / О.О. Ковбасюк // Науковий вісник. – Чернівці: Зб. наук. праць, вип. 28, БДФЕУ, 2015. – С. 32-35.
5. Пелих І. В. Оцінка ефективності інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств / І.В. Пелих // Вісник аграрної науки – науково-теоретичний журнал. – 2010. – № 9 (689). – С. 78-79.
6. Масловська Л. Оцінка внутрішньо регіональних відмінностей соціально-економічного розвитку як основа диференцьованої регіональної політики на мезорівні / Л. Масловська // Регіональна економіка. – 2002. – № 2. – С. 163–168.
7. Швець В.Є. Метод стандартизації показників у аналізі інвестиційної привабливості регіонів/ В.Є. Швець// Фінанси України. – 1998. – № 5. – С. 23-26.
8. Качала Т.М. Методологія формування та управління фінансовими потоками регіону/ Т.М. Качала, В.О. Черевко. – Черкаси: Брама, 2007. – 232 с.
9. Гриньова В.М. Інвестування: [Навч.посіб] / В. М.Гриньова, В. О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452 с.
10. Польшаков В. І. Інвестиційний менеджмент: [Навч.посіб] / В. І. Польшаков, Н. В. Ткаченко. – К.: Кондор, 2009. – 172 с.

СТРАТЕГІЇ КОНВЕРГЕНТНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

STRUCTURES OF CONVERGENT-ORIENTED DEVELOPMENT TELECOMMUNICATION ENTERPRISES OF UKRAINE

УДК 338:46

Виноградова О.В.

д.е.н., професор,
завідувач кафедри маркетингу
Державний університет телекомунікацій
Євтушенко Н.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри маркетингу
Державний університет телекомунікацій
Гончаренко С.В.

аспірант кафедри маркетингу
Державний університет телекомунікацій

У статті розглянуто класифікацію підходів до визначення сутності стратегічного розвитку підприємств, зокрема, телекомунікаційної галузі. Запропоновано модель стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку на базі інноваційної (технологічної) конвергенції телекомунікаційного підприємства, що забезпечує розвиток у рамках конвергенції мереж, конвергенції послуг та конвергенції програмних додатків.

Ключові слова: стратегія, розвиток, конвергенція, конвергентно-орієнтований розвиток, телекомунікаційне підприємство.

В статье рассмотрена классификация подходов к определению сущности стратегического развития предприятий, а также телекоммуникационной отрасли. Предложена модель стратегии конвергентно-ориентированного развития на базе инновационной (технологической) конвергенции

телекоммуникационного предприятия, которая обеспечивает развитие в рамках конвергенции сетей, конвергенции услуг и конвергенции приложений.

Ключевые слова: стратегия, развитие, конвергенция, конвергентно-ориентированное развитие, телекоммуникационное предприятие.

The article discusses classification of approaches to the essence of the strategic development of enterprises in the telecommunications industry. It is proposed model of strategies of convergent-oriented development on the basis of innovative (technological) convergence of the telecommunication enterprise. They provide development within the framework of convergence of networks, convergence of services and convergence of applications.

Key words: strategy, development, convergence, convergent-oriented development, telecommunication enterprise.

Постановка проблеми. Розвиток телекомунікацій є однією з вагоміших передумов євроінтеграційних процесів у нашій державі, каталізатором інноваційних перетворень, соціально-економічної стабільності та добробуту суспільства. То ж питання стратегічного розвитку підприємств сфери інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є вкрай актуальними. При цьому зрозуміло що стратегічні рішення у сфері ІКТ України можливо вирішити лише розбудовою високорозвиненого постіндустріального «електронного» суспільства.

Головним інструментом виконання цих стратегій є розвиток телекомунікаційних підприємств за умов конвергенції технології і послуг, що дозволить забезпечити інтеграцію української телекомунікаційної інфраструктури в міжнародні телекомунікаційні мережі і ринок послуг зв'язку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади, принципи та науково-методичне забезпечення формування стратегій підприємств заклали відомі вчені-економісти: І. Ансофф, Л. Балабанова, О. Віханський, А. Градов, М. Пор-